روی عرشه کشتی نمایشگاه صنایع دستی برگزار کردیم

مهم‌ترین برنامه‌ای که ما برای حوزه صنایع دستی داریم راه‌اندازی موزه صنایع دستی در ساختمان قدیمی هلال احمر است که منطقه آزاد اروند قول واگذاری آن را به ما داده است. این را پاک‌گوهر، مدیر میراث فرهنگی خرمشهر به ما می‌گوید و می‌افزاید خرمشهر چون در منطقه آزاد واقع شده، هموطنان بسیاری از سراسر کشور از ترک و لر و بلوچ گرفته تا فارس و عرب برای کار به این شهر می‌آیند، و این یعنی یک ظرفیت گسترده برای اشتغال و درآمدزایی، به همین خاطر توجه و تمرکز زیادی روی این حوزه گذاشته‌ایم. لذا علاوه بر برگزاری دوره‌های آموزشی. به علاقه‌مندان مجوز فعالیت و تسهیلات مورد نیاز را پرداخت می‌کنیم. در همین راستا تاکنون نمایشگاه‌های متعددی هم (حتی در دوران کرونا) برگزار کرده‌ایم، از جمله نمایشگاه مجازی صنایع دستی و یک نمایشگاه صنایع دستی روی عرشه کشتی. عید امسال هم یک بوستان را تحت عنوان بوستان صنایع دستی در خرمشهر نامگذاری کردیم که قرار است از این پس محل برگزاری نمایشگاه‌ها و کارگاه‌های آموزشی ما باشد.

زخم‌هایی که در دوران جنگ تحمیلی بر تن خرمشهر نشسته می‌تواند آن را به یکی از قطب‌های مهم گردشگری کشور تبدیل کند؛ در همین خصوص با مدیر میراث فرهنگی این شهر به گفت‌وگو نشسته‌ایم

فرداهای روشن خونین‌شهر

فاطمه مرادزاده

ایران

در جنوب غربی‌ترین نقطه ایران زیبا، دیوار به دیوار همسایه غربی‌مان، عراق و کمی بالاتر از پهنای آبی خلیج فارس، شهری است قدیمی و کهن که تا همین چهار دهه پیش عروس ایران بود؛ زیبا بود و خرم، با اصالت و قدمتی ۲۰۰۰ ساله. زیبایی و آبادی‌اش اما توی چشم بیگانگان بود؛ توی چشم حسودانی که فقط با تخریبش آرام می‌شدند. کینه و حسادت و دشمنی کار خودش را کرد و خرمشهر زیبا پس از ۴۰ روز مقاومت جانانه مردمان اصیلش در ۴ آبان ۱۳۵۹ به اشغال بدطینتان بعثی درآمد؛ حسودان سنگ‌دلی که در دوره کوتاه اشغال، تمام زیبایی شهر را به یغما بردند و آن را ویران و کن‌فیکون کردند. شهر اما سوم خرداد ۱۳۶۱ در عملیات بیت‌المقدس به دست فرزندان ایران آزاد شد؛ آزاد شد، اما آباد نه.... حالا عروس نیست، مادری است خسته و فرتوت و کمرخمیده از داغ فرزندانش که دست به کمر گرفته و دوباره می‌خواهد قد رشیدش را صاف کند؛ با کمک همین یادگارها و زخمه‌هایی که از جنگ بر جای جای پیکرش نشسته؛ با گردشگری جنگ. سجاد پاک‌گهر، رئیس میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی خرمشهر با همراهی تیمی مجرب چند سالی می‌شود که روی آب‌ادی خرمشهر از طریق توسعه گردشگری دفاع‌مقدس تمرکز کرده‌اند. پاک‌گهر که با همکاری نجلا درخشانی، کتاب‌های «لزوم حفظ تک بناهای باقی‌مانده از جنگ در خرمشهر با محور توسعه گردشگری» و «مطالعات طرح فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه منطقه آزاد اروند» را به نگارش درآورده، چندسالی است وقت و انرژی خود را روی شناسایی یادگارهای دوران دفاع‌مقدس، ثبت‌ملی و حفظ آنها و همچنین مطالعه و طراحی فرصت‌های گردشگری خرمشهر گذاشته است. گفت‌وگوی مفصلی در این باره با وی داشتیم.

کانال دستکند عضدی، یکی از ظرفیت‌های گردشگری تاریخی- آبی خرمشهر

خرمشهر کوچه‌ها و محلات زیادی دارد که هنوز آثار جنگ روی در و دیوار آنها پررنگ است، محلاتی که می‌شود سایت موزه جنگ شود و پذیرای خیل گردشگران. اما شنیده‌ایم در این مناطق جدای از نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب، آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی هم دیده می‌شود که نتیجه سکونت مردم محروم و بی‌خانمان در خانه‌های خالی رها شده است، در چنین شرایطی به عقیده شما می‌شود سایت موزه جنگ راه‌اندازی کرد؟

ببینید اول این‌که شرایط در این محلات آن طور هم که شنیده‌اید و تصور می‌شود، ناهنجار و ناامن نیست و این تصور بیشتر حاصل یک ذهنیت اشتباه است؛ مثل همان تصوری که قبلا در مورد سیستان و بلوچستان وجود داشت و مردم خودشان (از جمله خود من) با ورود به این استان متوجه بطلان آن شدند. در ثانی به نظر من این خانه‌ها که مالکان عمدتا آنها را در زمان جنگ رها کرده و به خارج از کشور رفته‌اند، اگر خالی بمانند، آسیب بیشتری به آنها وارد می‌شود.

خب یعنی با همین شرایط فعلی این محلات و ساکنان آنها، می‌شود آنجا را به سایتی برای بازدید گردشگران داخلی و خارجی تبدیل کرد؟

قطعا با این شرایط نمی‌شود به آن اهداف بلندمدتی که برای جذب گردشگر داریم برسیم، چون اینجا قرار است یکی از محورهای مهم گردشگری خرمشهر شده و روزی چند اتوبوس گردشگر به آن وارد شود، برای همین ما برای ساماندهی محلات با همین ساکنان فعلی هم طرح و برنامه داریم. یکی از برنامه‌های ما توانمندسازی افراد ساکن در این خانه‌هاست. در این طرح به اهالی برای اقامت گردشگران یا فروش محصولات فرهنگی و صنایع دستی مجوز بومگردی داده و در صورت نیاز آموزش‌های لازم را هم به آنها می‌دهیم. از این طریق یک راه معاش برای آنها باز می‌شود و خود به خود شاهد ساماندهی و بهترشدن فضای حاکم بر این محلات خواهیم بود. البته این یک طرح است و تلاش می‌کنیم برای دوران پساکرونا از ظرفیت ساکنان این محلات استفاده کرده و با ساماندهی منطقه، شرایط را برای ورود گردشگران به آن فراهم کنیم.

در حال حاضر چه قدم‌هایی برای روشن‌کردن چراغ گردشگری خرمشهر برداشته‌اید؟ طرح و برنامه مشخص و مدونی دارید؟

طبق مطالعاتی که ما انجام داده‌ایم، خرمشهر به واسطه شرایط استراتژیک، موقعیت جغرافیایی، هم‌مرز بودن با عراق و قرارگرفتن در منطقه آزاد اروند و نزدیکی به شهر بصره و تردد بدون روادید مردم در اروند، می‌تواند شش محور گردشگری فعال داشته باشد. محورهای گردشگری تجاری (بازارهای منطقه آزاد)، تاریخی، دفاع مقدس، صنعتی، طبیعی (تالاب و رودخانه) و مذهبی که ما برای فعال کردن همه این محورها طرح و برنامه داریم. طرح ما بسیار گسترده است و شامل فعالسازی هر سه حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می‌شود و معتقدیم فعال‌کردن هریک از این حوزه‌ها می‌تواند به توسعه حوزه گردشگری و افزایش گردشگر به خرمشهر منجر شود.

البته همان طور که در ذهن همه مردم نشسته، مهم‌ترین محور گردشگری خرمشهر به واسطه آسیب‌های زیادی که در دوران دفاع مقدس دیده، می‌تواند همان گردشگری جنگ باشد و این نوع گردشگری می‌تواند با رویکرد بین‌المللی و تلاش برای جذب گردشگران خارجی همراه باشد. اما برای رسیدن به این هدف، اولین قدم حفظ آثار دفاع مقدس از طریق ثبت ملی آنهاست؛ کاری که در سال‌های گذشته چندان مورد توجه قرار نگرفته. ما طی چند سال اخیر همه این آثار را شناسایی کردیم، تاریخ و روایات و اتفاقاتی که بر آنها گذشته را درآورده و در حال ثبت ملی یکایک آنها هستیم. در همین راستا چند روز پیش پرونده ۱۱ اثر دفاع مقدس را آماده کردیم و برای ثبت به وزارتخانه فرستادیم که با این پرونده‌ها، تعداد آثار ثبت ملی شده خرمشهر در حوزه جنگی به ۱۷ اثر و در مجموع حوزه‌های جنگی و تاریخی به ۲۵ اثر رسید. به عبارتی چون در شرایط کرونا نمی‌شود شرایط ورود گردشگر را فعال کرد، ما تمرکزمان را روی شناسایی و حفظ و ثبت آثار دوران دفاع مقدس گذاشته‌ایم.

اگر بخواهید یکی از شاخص‌ترین آثار جنگ که به ثبت ملی رسیده را نام ببرید که گردشگران از همین حالا می‌توانند برای دیدنش برنامه‌ریزی کنند، به کدام یک اشاره می‌کنید؟

یادگارهای دفاع مقدس همه ارزشمند هستند و مناسب برای بازدید. اما کوچه دفاع در خیابان فردوسی شاید مصداق خوبی باشد برای جلب نظر گردشگران؛ کوچه‌ای که تنها دو خانه در آن هست و هنوز حال و هوای جنگ دارد. روی دیوارهای این کوچه هنوز نوشته‌های عراقی‌ها وجود دارد؛ شعارهایی که از طریق آنها قصد داشتند روحیه رزمندگان اسلام را تضعیف کنند. البته این کوچه نماد و مصداقی از صدها کوچه خرمشهر است که در آن مردم و رزمندگان چهره به چهره با دشمن بعثی مبارزه کردند و به شهادت رسیدند.

فرمودید که فعلا در حال شناسایی و ثبت آثار دفاع مقدس هستید و برنامه‌ریزی و فعالیت برای توسعه گردشگری را گذاشته‌اید برای دوران پساکرونا.

دقیقا چه برنامه‌هایی برای این دوران دارید؟

خب اولین قدم همین شناسایی و حفظ و ثبت آثار است. اما در وهله بعد و پیش از ورود گردشگر باید به فکر ساماندهی محلات جنگی و تاریخی خرمشهر، اجرای زیرساخت‌های مورد نیاز و همچنین احداث مجموعه‌های گردشگری اقامتی باشیم. این مهم قطعا از طریق بخش دولتی به تنهایی محقق نمی‌شود و نیاز به سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی هست. ما تمام شرایط برای ورود سرمایه‌گذاران به این میدان را فراهم کرده‌ایم و از همین تریبون به آنها اعلام می‌کنیم که آمادگی صدور مجوز سریع و بی‌دردسر و تسهیلات مورد نیاز به آنها را داریم. ما در حوزه‌های گردشگری دفاع مقدس، گردشگری آبی و... فرصت‌های سرمایه‌گذاری بسیاری داریم که همه آنها را مشخص کرده ایم و می‌توانیم در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهیم. البته برای تحقق کامل اهداف و توسعه و رونق دوباره خرمشهر به همکاری و حمایت نهادهای دولتی مثل فرمانداری، شهرداری و به ویژه منطقه آزاد هم نیازمندیم و امیدواریم آنها هم به میدان بیایند، هرچند منطقه آزاد قول‌هایی برای همکاری به ما داده است.

همین حالا اگر برخی هموطنان دلشان بخواهد به خرمشهر بیایند، زیرساخت‌های شهری و همچنین خدماتی مثل محل اقامت آمادگی پذیرایی از آنها را دارد؟

ببینید اگرچه گفته می‌شود خرمشهر به لحاظ آب شرب یا شبکه فاضلاب یا زیرساخت‌های شهری وضعیت مناسبی ندارد، اما حقیقتا شرایط به آن بدی که گفته می‌شود نیست، مساله این است که انتظارات از این شهر نسبت به گذشته درخشانی که داشته، زیاد است. ما امیدواریم با اعتبارات بیشتری که به خرمشهر تخصیص داده می‌شود، بتوانیم زیرساخت‌های شهری را به حد مطلوب و استاندارد برای جذب گردشگر برسانیم، اما فعلا با امکانات موجود تنها کاری که از دست‌مان برمی‌آید حفظ و ثبت آثار است.

درخصوص خدمات و امکانات اقامتی هم مشکلی نداریم. ما اینجا چند هتل ۴ و ۵ ستاره داریم که اگرچه بیشترشان قدیمی است اما همگی فعال هستند. چندین اقامتگاه بومگردی هم در مناطق اطراف خرمشهر داریم که همین حالا هم پذیرای گردشگران هستند.

امیدواریم به زودی شاهد ورود گردشگران و تورهای گردشگری به خرمشهر باشیم، اما یکی از مولفه‌های لازم در ورود گردشگران و بازدید آنها از سایت موزه‌های دفاع مقدس، راهنمایان گردشگری آموزش دیده هستند. همچنین تعریف‌کردن فرصت‌های گردشگری خرمشهر برای آژانس‌های مسافری و گردشگری کشور. برای این دو مقوله مهم چه کرده‌اید؟ راهنمای گردشگری در حوزه دفاع مقدس داریم؟

اتفاقا پیش از کرونا همایش‌هایی در این خصوص برگزار کرده و با برخی آژانس‌های گردشگری هم ارتباط برقرار کردیم. قرار است از راهنمایان گردشگری هم برای ورود به این حوزه دعوت کنیم و امیدواریم آنها هم به حوزه دفاع مقدس علاقه‌مندی نشان دهند. ما آماده همه گونه همکاری و ارتباط با آنها هستیم.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۹۳۵

جدول عادی

افقی: ۱) مهم‌ترین وسیله ارتباطی شهرها- تخلف حادثه‌ساز جاده ۲) از سلاطین سلسله سلجوقی- شهری در پاکستان- عددی مفرد ۳) به دریای خزر می‌ریزد- خوش‌چهره- بخش انتهایی پرچم گل ۴) زیر پا مانده- تخم کتان- مبتلا ۵) غذای مجردی- واپسین- خداحافظی بیگانه ۶) هشتادمین سوره قرآن- عظمت- فرمانده ۷) پهلو- هادی الکتریسیته- تیرپیکاندار ۸) نوعی قایق- دستگاهی در موسیقی ایرانی- قشنگ ۹) تلخ- بی‌خبر از خود- پول امارات ۱۰) نوعی میمون- قاتل- از اجزای پیراهن ۱۱) پشت سر- نوعی پارچه ضخیم و خشن که آب در آن نفوذ نمی‌کند- کوه آتشفشانی ایتالیا ۱۲) سبزی خوردنی- مامان- ورم ۱۳) شرافتمند- گلی زیبا و خوشبو- چاره و علاج ۱۴) سودای ناله- مدرسه بزرگسالان- رقیب بستنی ۱۵) رفت و آمد کردن- خودپسندی.

عمودی: ۱) فالگیر- عزیمت‌کننده- تشنه‌لب ۲) برافروختگی- کاغذفروش- رمانی نوشته رضا امیرخانی ۳) رخنه‌گر اینترنتی- نوشیدنی مستی‌آور- پروفیل فلزی ۴) خوش شکل- عذاب- درگذشت ۵) پسوند شباهت- تکیه کردن- شهرآورد- کجاست ۶) ماه یازدهم- نام سابق میانمار- رادار ۷) به پارچه می‌زنند تا براق شود- رشته‌ای در موسیقی- سحاب ۸) ظاهرا اولین بار برای موش اختراع شد- چشم دوختن به چیزی- رنگ خون ۹) کهف- موش خرما- تمام‌کننده ۱۰) پیرو دین موسی(ع)- پرنده شناگر- جان‌ها ۱۱) امر به رفتن دارد- آن گونه- رستگاری- اسب آذری ۱۲) خوردنی شیرین صبحانه- ستون فقرات- شاداب ۱۳) از رنگ‌های ترکیبی- سمت راست- اصطلاحی در عکاسی ۱۴) پسوند شباهت- کج- با چابکی ربودن ۱۵) هدایت آب‌های زیر زمینی به بیرون از منطقه مورد نظر- اندام شنای ماهی- شوکت.

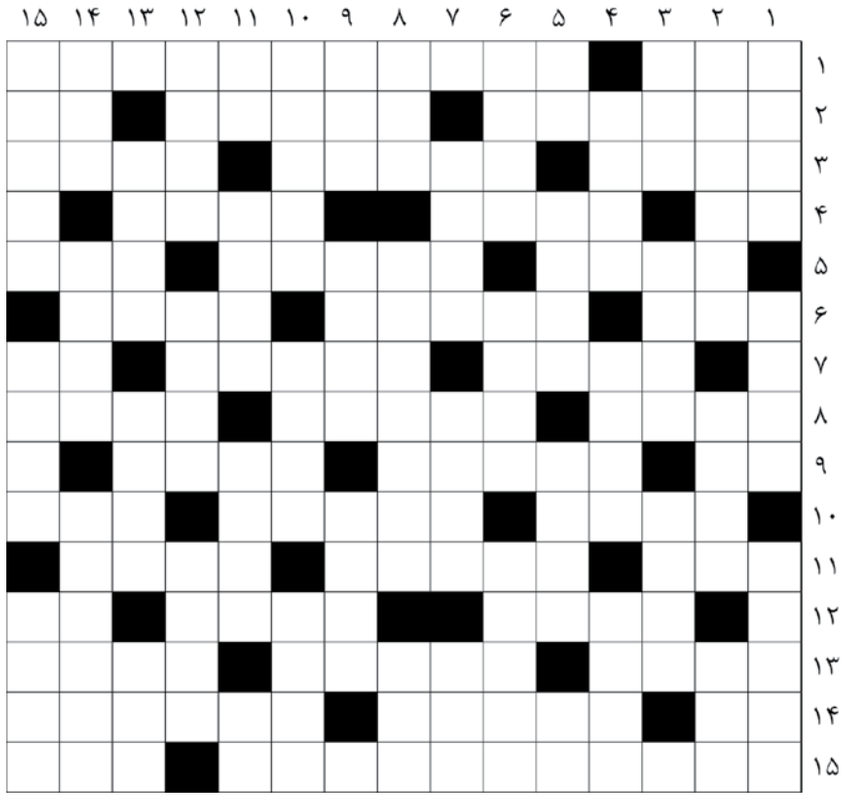

جدول ویژه

افقی: ۱) ستایش- اقدام به کاری بدون توجه به ضرر یا خطر آن ۲) تبدیل علم به عمل- تخلیه شدن ذخیره بار الکتریکی باتری- معاون هیتلر ۳) دزد- کارگروه- از طرح‌های شناخته‌شده فرش دستباف ایرانی ۴) دست شکسته!- آشوب- موسسه‌ای برای مبادله و انتقال پول ۵) رهسپار- خودنمایی- از طوایف قشقایی ۶) سومین پسر آدم و حوا- شهری در هلند- در بیان علت به کار می‌رود ۷) فریادرس- زخمی- قطره ۸) تمام‌کننده- شروع، آغاز- نامی دخترانه ۹) درازگوش- گنجشک- خمیده ۱۰) از القاب اشرافی زنان اروپا- غیرقابل انکار- اشک ۱۱) عطا و کرم- بیشترین حد- خواب کودکانه ۱۲) پهناور- مرده‌شور- عظمت ۱۳) اشمئزاز- دانه خوراکی- زیبا و دلفریب ۱۴) N- نویسنده کتاب فتح خون- شهرستانی در استان گلستان ۱۵) زندگینامه داستانی شهید صیاد شیرازی به قلم محسن مؤمنی- لوکس.

عمودی: ۱) تباه‌کننده- بلند و رفیع- نظم و ترتیب ۲) گوشه‌ای در دستگاه همایون- شاخه باریک درخت- مرتجع معروف ۳) بسیار گرم- گنهکار- روز قیامت ۴) درنگ- آشیانه پرندگان- ساز و برگ زین اسب ۵) مروارید- پرنده لذیذ گوشت- مناسب تشریفات- بله فرانسوی ۶) اما- شهری با تأسیسات هسته‌ای- کفش علمای دینی ۷) تیمارگر اسب- موضوع، مطلب- مفلس ۸) گوسفند قربانی- کنایه از این دنیای فانی است- از ملزومات حفاری ۹) جلگه- بزرگوارتر- سرکش و نافرمان ۱۰) زن ساکن صومعه- فایده- رشته‌ای در شمشیربازی ۱۱) مساوی- گلابی- خانه ساحلی- ماده اولیه تولید پارچه ۱۲) پاسبان قدیم- درگذشتن- تورکاه‌کشی ۱۳) بدون آستر- دادگر- آسمان ۱۴) طبل بزرگ- دندان‌های اولیه- بسیار ضعیف و لاغر ۱۵) فراموشی- شفاعت‌کننده- گیاهی معطر از خانواده شاهدانه.

حل جدول ویژه شماره ۵۹۳۴

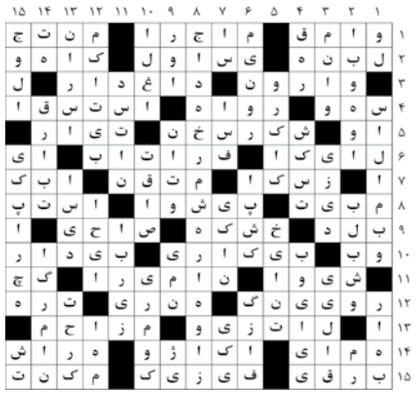

حل جدول عادی شماره ۵۹۳۴

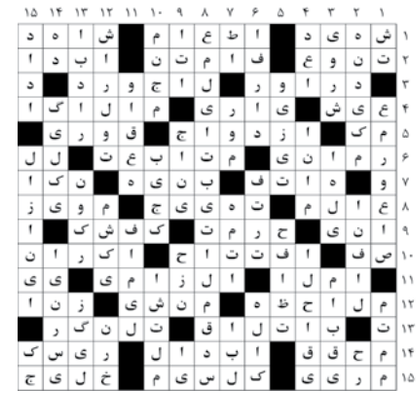

حل سودوکو ۳۸۴۵

۱	۶	۴	۵	۳	۸	۲	۷	۹
۲	۷	۵	۶	۹	۱	۸	۳	۴
۹	۸	۳	۷	۴	۲	۵	۱	۶
۸	۴	۷	۳	۲	۹	۶	۵	۱
۵	۱	۲	۸	۷	۶	۴	۹	۳
۶	۳	۹	۴	۱	۵	۷	۸	۲
۴	۵	۶	۱	۸	۳	۹	۲	۷
۳	۲	۸	۹	۶	۷	۱	۴	۵
۷	۹	۱	۲	۵	۴	۳	۶	۸

سودوکو ۳۸۴۶

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچک‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یک سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

				۹	۴	۲	۱	
۳						۶		
۴	۸				۶			
۵		۶	۹	۸	۷			
۲			۱		۵			۷
			۴	۳	۲	۱		۵
			۵				۷	۶
		۲						۱
	۳	۵	۶	۱				

			۷	۹	۸	۳		
۳					۲			
۷	۴			۳				
۴		۷	۹	۳	۵			
۸			۴		۷			۳
			۸	۶	۱	۴		۷
			۴		۷	۸		۲
			۳	۵		۹		۶
				۲	۳	۹	۶	

				۷	۸	۹	۶	
۲						۷		
۹	۷				۱			
۶		۲	۱	۸	۳			
۵			۶		۷			۹
			۲	۹	۴	۶		۵
			۹		۶	۸		۴
			۷	۴	۲	۱		۳
				۱	۵	۷	۴	